

ANTIOCHIA – PAVLOVA DOMOVSKÁ „FARNOSŤ“

(Zamyslenie k Roku sv. Pavla)

V prvotnej Cirkvi popri Jeruzaleme nejestvovalo dôležitejšie kresťanské spoločenstvo ako to v Antiochii v Sýrii. Cirkevné spoločenstvá v Antiochii a v Jeruzaleme boli dve symbolické spoločenstvá. Jedno predstavovalo cirkev obrezaných a druhé cirkev pohanov.

Skutky apoštolov na viacerých miestach poukazujú na dôležitosť Antiochie.

1. Toto kresťanské spoločenstvo sa stáva modelom spolunažívania židokresťanov a pohanokresťanov. Antiochia je miesto, kde prvýkrát nazvali učeníkov kresťanmi, teda oslovením, ktoré používame až doteraz. Keď Barnabáš, vyslaný jeruzalemskou cirkvou, videl Božiu milosť, ktorá pôsobila v tomto spoločenstve, šiel do Tarzu, vyhľadať Pavla a priviedol ho do Antiochie. Toto je jeden z kľúčových momentov v Pavlovom živote po jeho obrátení. (porov. Sk 11,22-26). Pavol skrze Antiochiu našiel svoje miesto v Cirkvi a tu začal uskutočňovať povolanie, ktoré dostal od Krista. Z Antiochie začínal svoje misijné cesty a po ich skončení sa vracal do tohto kresťanského spoločenstva. Tu našiel Pavol svoje zázemie, tu sa cítil doma.
2. Antiochia zohrala dôležitú úlohu v prvom jeruzalemskom koncile, lebo jeho závery boli určené predovšetkým pre cirkev v Antiochii. Totiž počas neprítomnosti Pavla a Barnabáša, ktorí boli na prvej misijnej ceste, došlo v Antiochii k nezhodám. Prišli židokresťania z Judey, ktorí sa držali zásady: „*Ak sa nedáte obrezať podľa Mojžišovho predpisu, nemôžete byť spasení.*“ (Sk 15,1) Ich falošné učenie malo negatívny vplyv na antiochijské spoločenstvo. Komunita stratila svoju jednotu a pokoj, ktorý vládol medzi židokresťanmi a pohanokresťanmi. Rozštiepila sa na dva tábory a hrozilo, že pravda evanjelia bude umenšená. Z odstupom času sa nám zdá, že v prípade obriezky išlo o jednoduchý problém, ale kto sa narodil, vyrastal a učil v židovstve, pre toho boli predpisy Mojžišovho zákona posvätnými. Žiadosť, aby pohania boli obrezaní a zachovávali Mojžišov zákon, mohla byť vnímaná nie ako ohlasovanie evanjelia, ale ako snaha zmeniť kresťanstvo iba na umiernenú náboženskú skupinu v rámci židovstva.
3. Napokon Antiochia sa stala miestom sporu medzi Pavlom a Petrom. Peter po príchode židokresťanov mení svoje správanie: „*Kým neprišli niektorí od Jakuba, jedával s pohanmi. Ale keď prišli, odťahoval sa a oddeľoval, lebo sa bál tých, čo boli z obriezky.*“ (Gal 2,12) Dôsledky jeho správania boli katastrofálne, dokonca aj Barnabáš, Pavlov spoločník, sa nechal strhnúť: „*A s ním sa pretvarovali aj ostatní Židia, takže sa dal aj Barnabáš strhnúť ich pokrytectvom.*“ (Gal 2,13) Treba povedať, že spôsob Pavlovej

reakcie bol jasný a silný: „*Keď ty, Žid, žiješ pohansky, a nie po židovsky, ako to, že nútiš pohanov žiť po židovsky?!*“ (Gal 2,14). „*Žiť po židovsky*“ znamenalo žiť židovským spôsobom a tým ohroziť jednotu kresťanov a položiť pred kresťanov pochádzajúcich z pohanstva presvedčenie, že Kristus nie je jedinou spásou pre kresťanov. Ospravedlivenie prichádza skrze vieru v Krista a nie skrze Mojžišov zákon.

Antiochia aj pre nás v súčasnosti je dôležitým symbolom pastoračnej starostlivosti:

- 1. Farnosť ako zázemie a domov kňaza.** Pavol našiel v kresťanskom spoločenstve Antiochie svoj domov, kam sa vždy vracal. Pre kňaza je týmto domovom farnosť a jej ľudia. Pre kňaza je farnosť jeho miestom v Cirkvi, kam ho posiela biskup, kde má uskutočňovať svoje povolanie, ktoré dostal od Krista. Tu vo vernosti tomuto povolaniu miluje Cirkev a jej slúži, buduje farské spoločenstvo a sprevádza jej členov na ceste viery. Je viditeľným znamením živého Krista uprostred veriaceho spoločenstva. Aj tým kňazom, ktorí majú iné úlohy v diecéze, nemá chýbať spoločenstvo, v ktorom žijú svoje kňazstvo a s ktorým slávia eucharistiu.
- 2. Farnosť ako miesto, kde sa kresťania stávajú učeníkmi Krista.** Skutky apoštolov hovoria, že v Antiochii prvýkrát nazvali učeníkov kresťanmi. Zdá sa, že dnes potrebujeme presný opak. Potrebujeme našich kresťanov pretvoriť na Kristových učeníkov. Dnes sa mnohí nazývajú kresťania, ale už menej je tých kresťanov, ktorí sú Kristovými učeníkmi. Farnosť je prvým a nenahraditeľným miestom tejto premeny, kde sa kresťan stáva učeníkom. Rozdelenie na tábory, na prívržencov farára, kaplánov, rehoľných spoločenstiev, ba dokonca rivalita vedie k ohrozeniu jednoty a tým k ohrozeniu samotného evanjelia. Preto kňazi sú pozvaní žiť ako bratia uprostred bratov a sestier. Pritom pamätajú, že nie sú osamotení, ale spolu s laickými bratmi a sestrami nesú zodpovednosť za budovanie farského spoločenstva. Je našou úlohou, aby sme laickým veriacim napomáhali nájsť ich miesto v službe pre spoločenstvo farnosti. V našich mestách a na vidieku popri veriacich žijú aj neveriaci. Preto farnosť nie je iba miestom pastorácie, ale aj evanjelizácie. Preto naše aktivity musia smerovať aj k tým, ktorí sú vzdialení od viery.
- 3. Farnosť ako miesto pravdy.** Antiochia sa stala svedkom sporu dvoch veľikánov kresťanstva. Pápež Benedikt XVI vo svojej knihe *Apoštoli a prví učenici Ježiša Krista* objasňuje, že ani svätí „nespadli z neba.“ Sú to ľudia ako my, aj so zložitými problémami. Svätosť nespočíva v tom, že sa nikdy nechýbí či nezhreší. Svätosť rastie v schopnosti obrátiť sa, ľutovať, v ochote začať znova.

Farnosť potrebuje byť miestom pravdy - pravdy Evanjelia. Vtedy aj spor dokáže pohnúť veci dopredu. Skutky apoštolov nám ukazujú, že apoštolská činnosť nie je priateľské “potľapkávanie sa po pleci”, ale je neustále hľadanie a hľadanie na pravdu, ktorým je Evanjelium, ktorému aj naše osobné ambície musia byť podriadené. To je kľúč pre všetky naše postupy.

Pravidelne sa modlime za farnosť, za spoločenstvo, kde sme boli poslaní. Nebojme sa aj veriacich povzbudzovať, aby sa modlili za farnosť, svojich kňazov, diecézu a jej biskupa a spoznávali svoje miesto v službe partikulárnej Cirkvi. Prosme, aby na prvom mieste našej pastoračnej činnosti stála vždy pravda Evanjelia.

František Trstenský